

העצמה אישית תורנית

לקבלת העלון במייל יש לשלוח בקשה לכתובת:
e.shalhevet@gmail.com

ניתן להשיג את עלוני שלהבת באידיש בכתובת:
e.shalhevesyiddish@gmail.com

ובאנגלית בכתובת:
e.shalhevesenglish@gmail.com

קול שלהבת

KOL SHALHEVES

ניתן להאזין לשיחות המרתקות
בנושאים:

חינוך
יעוץ נישואין
אמונה
השקפה
ועוד נושאים מגוונים

באידיש, עברית ואנגלית

בקול הלשון:

03-6171103

073-2951103

במחיר שיחה רגילה

בחו"ל קול שלהבת:

929.222.9900

עלון מס' 104 | אלול תשע"ט

עלון מס' 104 | פרי כי תצא | אלול תשע"ט

שלהבת

מיסודו של הגאון ר' שמשון דוד פנקוס זצוק"ל והגאון ר' עזריאל טאובר זצוק"ל

דבר המערכת

המחזור לראש השנה, בנוסח אמא יהודיה...

ישנה הלכה מפורשת בשולחן ערוך שכל תפילה שהיא לא שגרתית... (דהיינו שלא מתפללים אותה אחת לפחות משלושים יום) ממילא היא לא כ"כ שגורה על הלשון, וא"כ צריך להתכונן לתפילה הזו כדי שבא להתפלל התפילה תהיה שגורה על הלשון,

ומכאן היה המנהג להתכונן בכל חודש אלול לתפילות ימים הנוראים, אבל כמובן!! שהדין הזה נאמר דווקא פעם שלא היו סידורים ולא מחזורים, וממילא אנשים היו צריכים להתפלל בעל פה, ואם ככה צריך באמת לעשות חזרות, סו"ס צריך להגיד הכל בע"פ, אבל בדורות האחרונים שיש מחזורים, אומר הרמ"א (שו"ע סי' ק') שהדין הזה לא קיים, זה בסדר, לא צריך להתכונן, אפשר לנחות לראש השנה בלי הכנה מיוחדת לתפילות,

כל זה נכון בייחס לגברים, הגברים שמתפללים בבית הכנסת, להם יש שולחנות, כסאות, מיזוג אויר, ומחזורים, ופירושים, ודרשות, וחזוקים, הם לא צריכים להתכונן במיוחד, יש להם את הכל שם במקום,

אבל מה יעשו הנשים?? הנשים נשאר במושגים של פעם, הן גם מתפללות בראש השנה, הן גם נושאות תפילה, מי כמותם יודעות לרצות את הקב"ה ולדמוע לפניו, אבל אצלן זה עובד בעיקר בעל פה,

לא!! אני לא יכולה גם להחזיק את יענקי בן החודשיים, וגם לעשות פוסי למוישי שבדיוק קיבל מכה, ועוד להחזיק מחזור בידים, אצלי התפילה היא רק בעל פה, מלב אל לב,

אם ככה, אזי הנשים באמת צריכות להתכונן לתפילות הימים הנוראים, אתן צריכות יותר מכולם להתכונן, להגיע מוכנות נפשית לתפילה הכ"כ יחודית שעוברת בקשר עין ישיר לקב"ה,

ההכנה שלכן היא לא מול המחזור וגם לא מול הפירושים, ההכנה שלכן היא מול הזירה האמיתית בעצמה, מול הילדים המקפצים, בגינה, שם הולך להיות ה"מקום הקבוע" שלכן בתפילה, ממילא משם גם צריכה להגיע ההכנה לתפילה,

אנחנו כאן, בשבועות הקצרים שנותר לנו עד ראש השנה ננסה להתכונן לתפילות הימים הנוראים, לתפילות האוטנטיות של אמא יהודיה מול אביה שבשמים, שרק הוא מבין אותה,

ונתחיל בפיוט וכל מאמינים...

וכל מאמינים שהוא קל אמונה, (-נאמנות) הבוחן ובודק גנזי נסתרות,

כן, מי מחטטת כל יום לבדוק אם יענקי אכל היום, ומה הוא לא גמר, מי בודקת את הסלון לפני שאני מניחה את שושי בת השלושה חודשים על הריצפה שלא תכניס דברים מסוכנים לתוך הפה, אבא ה', תשמור עלינו, גם אנחנו התינוקים שלך, שהמעשים שלנו- האמהות פה למטה, ישפיעו אי שם בגבהי מרומים את הי"ג מידות הרחמניות שלך, ותציל אותנו בשנה הזו מכל מיני אבני נגף, שומר פתאים ה', מלטנו מכל רעות בזו השנה,

בראש השנה מרכיבים ממשלה?? או בונים ממלכה??

הימים הנוראים זה ימים מלחיצים... בטח מלחיצים...

מרכיבים ממשלה!!!

לקב"ה יש את הדרישות שלו... את המצע שלו ואת העקרונות שלו... ואילו לנו גם יש את הדרישות שלנו... וכעת מתחילים כיפופי כוחות!!! אנחנו דורשים בני חיי ומזוני... אבל הקב"ה רוצה במקביל שנקבל על עצמנו עול מלכות שמים... ואז מתחיל משא ומתן מתיש... הקב"ה מתעקש על העקרונות שלו ואנחנו מתעקשים על העקרונות שלנו... כן... להרכיב ממשלה זה דבר מאוד מתיש... תבררו... יש היום איזה מדינה קטנה... קוראים לה מדינת ישראל שהיא כבר חצי שנה מדשדשת סביב הקושי להרכיב ממשלה... כן... כשכל אחד מתבצר בעקרונות שלו ומושך עם כל הכח לכיוון שלו... מאוד קשה ככה לבנות משהו משותף...

אז זהו!!! שאנחנו לקראת ראש השנה ולא!!!! אנחנו **לא מרכיבים ממשלה** עם הרבש"ע...

ממש ממש לא!!! זה בדיוק הנקודה מה זה **לא** ראש השנה!!! למי שידוע... א' ב' של מושגים ביהדות... בראש השנה נולד אדם הראשון והקב"ה ציווה אותו ציווי אחד... הקב"ה **לא חייב אותו** לשמוע בקולו... הוא רק ביקש והציע לו: תמליך אותי!!! **תקבל על עצמך** לשמוע בקולי!!! אתה **מיזמתך** קח כתר **ותמליך** אותי בזה שאתה לא עובר על המצות לא תעשה האחת והיחידה שציוויתי אותך... שיש לך!!!! יש לך אפשרות לעבור עליה... ואם בכל זאת אתה בוחר לשמוע בקולי אתה ממליך אותי בבחירתך וביוזמתך!!!

אבל אדם הראשון סירב... **אני לא רוצה להמליך** אותך רבש"ע... אם אתה הרבש"ע רוצה שאני לא אעשה משהו... **תכריח אותי**... אבל כל זמן שזה בבחירה שלי... אני בוחר לעבור על רצונך... וכך הווה... אדם הראשון לא המליך... בחר לעבור על רצון ה'...

ומאותו רגע הקב"ה נהפך **ממלך** ל-**מושל**!!!! מה ההבדל בין מלך למושל???

מלך זה מישהו שהעם **ממליך** אותו... העם **בוחר** בו... העם מיזמתו **בוחר** לשמוע בקולו... אבל כאן היות ואדם ראשון בחר שלא לשמוע בקול ה'... אז אין ברירה!! הקב"ה הפסיק להיות מלך... **ונהיה מושל**!!! מה זה מושל?? מושל זה **שליטה כוחנית**!!! הקב"ה מפעיל כח **ולא מאפשר** לאף אחד לעבור על רצונו!! הקב"ה מגרש את אדם הראשון מגן עדן... חבל... רצייתי שזה יגיע אצלך מבחירה... שתבחר בי כמלך!!! אבל היות ולא רצית לבחור... אין לי ברירה אלא להיות **מושל** ולקבוע עובדות בשטח ולהפעיל כח אכיפה ולהשכיח מקדם לגן עדן את להט החרב המתהפכת לשמור על דרך עץ החיים... יש כאן **שלטון כוחני**!!! זהו!!!

אתה מושל בגאות הים!!! הקב"ה לא מולך על הים... הקב"ה לא נותן לים בחירה... הקב"ה מציב גבולות... קובע עובדות... עד פה תבא!!! ממילא הקב"ה מושל על הים!!! אבל לא רק על הים... אלא על כל העולם כולו... ויאמרו בגוים ה' מלך!!! שים לב: לשון **עבר**... פעם ה' מלך... הגוים יודעים שפעם ה' אמנם רצה למלוך... אבל התכנית הזו סוכלה... ומכאן ואילך הקב"ה מושל על העולם כמו שהוא מושל על הים... הקב"ה קובע עובדות ועושה מה שהוא רוצה... מי יחיה מי ימות... מי במים מי באש... מי קובע? **המושל**!!!

וכאן המקום שלנו... מידי שנה בשנה אנחנו מגיעים לאותו

וכל מאמינים שהוא בוחן כליות הגואל ממוות ופודה משחת...

שליומי עצבני, הוא בכה פה חצי שעה, עשה לנו טרור, זרק דברים, רקע ברגלים ועשה נזקים, כולם כבר התעצבנו עליו, אבל אני בוחנת כליותי, אני מכירה אותו, אני יודעת שהוא עייף, וחוף מזה בערב ר"ה לא היה לי זמן אליו, והוא לא קיבל ממני את התשומת לב ואת כמות הנשיקות היומית שהוא רגיל לקבל, ולכן הוא עצבני, חכה שליומי, עוד מעט אמא תתפנה, ואנחנו נשב יחד ואני אשמע את כל הסיפורים שלך, ואז אתה פתאום תהיה רגוע, ותחזור להיות הילד הכי מקסים כמו תמיד,

אבא שבשמים, גם אנחנו מקסימים, רצוננו לעשות רצונך, רק אתה יודע כמה קשה לנו הריחוק ממך, רק מה?? הטכנולוגיה וכל העומס הנפשי שיש היום, מרחיק אותנו ממך, חסר לנו נשיקות ממך, חסר לנו מפגש איתך, ככה על הברכיים באמצע היום, אנא ה', משכנו אחרך נרוצה, השיבו ה' אליך ונשובה חדש ימינו כקדם, תבין ותאזין תביט ותקשיב לקול תקיעתנו...

וכל מאמינים שהוא ואין בלתו הזכור למזכיריו טובות זכרונות

הרגעים היפים ביותר בבית שלנו, זה הרגעים שכל הילדים ישנים, ואני יושבת עם בעלי ומספרת לו על כל הליהוגים של שושי הקטנה, ועל החוכמות של שליומי, והיציאות הבכוריות של יענקי ה"גדול" והאחראי בן החמש, מידי פעם אנחנו כותבים את זה ביומן של ספר הזכרונות, עוד נצחק ונשתעשע על זה,

אבא שבשמים, גם אתה משתעשע על כל מילה טובה שאני אומרת לך, גם אתה מתענג על כל תובנה פקחית שאני משכילה להבין שאין מה לכעוס ולהתעצבן והכל ממך יתברך, השכינה הקדושה מאושרת להציג לפניך עוד מבט טהור של ילדה קטנה שלך שמבינה שאתה פה איתה, ולא נבהלת גם כשהסתרת פניך לרגע, אנא ה', ביום זה שעניינו "זכרונות" יעלה זכרוננו לפניך לטובה, תזכור רק את מה שאני זוכרת מהילדים שלי, אני זוכרת רק דברים טובים, הרגעים הקשים של אחה"צ מהר מאוד נשכחים, ואני יודעת לספר לבעלי רק את הרגעים המתוקים ואת המשפטים המחוכמים שאמרו המלאכים הקטנים שלנו לפני השינה, אנא ה', גם אתה, תזכור למזכירך טובות זכרונות,

ראש השנה!!! לאותו יום שבו הקב"ה התאוה **למלך** ואדם הראשון לא רצה לשתף פעולה... ואילו אנחנו... תפקידנו להגיע לאותו יום ולתקן את חטא אדם הראשון וכן!!! **כן להמליך את ה'!!!**
אנחנו פונים בראש השנה לאבא שבשמים ואומרים לו... אנחנו בוחרים בך!!!

נתת לנו תרי"ג מצוות ואתה מאפשר לנו לעבור עליהם... לא לקיים אותם... בתרי"ג מצוות האלו **אתה לא מושל!!!** אתה לא כופה אותנו!!! לא מכריח אותנו... יש לנו בחירה חופשית האם לקיים את התורה או לא... וכאן המקום שלנו **לבחור** להמליך אותך ולקיים רצונך...

ומכאן מגיע הפיוט בשחרית של ראש השנה: **ה' מלך ה' מלך ה' ימלך לעולם ועד!!!**

הגוים אומרים שה' מלך רק פעם... אבל עכשיו הוא רק מושל (ומושל בגוים...) אבל אנחנו כעת בראש השנה מכריזים ה' מלך- בהווה... ה' מלך בעבר, וה' ימלך לעולם ועד...

זה כל העניין והרעיון של ראש השנה!!! אגב: מבחינה מסוימת יום כיפור הוא ההיפך הגמור... ביום הכיפורים אנחנו מתמקדים בזה שאנחנו כלום... כי הנה כחומר ביד היוצר... כן אנחנו בידך... **אבל בראש השנה זה ההיפך הגמור!!!** רבש"ע: נתת לי בחירה... נתת לי אפשרות לעבור על רצונך... נתת לי חופשיות מוחלטת... ודווקא מהמקום הזה אני מופיע ואני מקבל על עצמי את **מלכותך!!!** להמליך אפשר רק ממקום של בחירה... כי אם השליטה מגיעה ממקום של כוחנות זה מושל!!! זה לא מלך!!! מלך זה רק ע"י עם שבחר להמליך... **הקב"ה לא צריך שנעזור לו למשול!!!** הקב"ה כל יכול... הוא חזק מאוד והוא יכול לשלוט בכח בעולמו... **ואם שמת לב:** כל יום בסליחות (עכ"פ של האשכנזים...) בתחילת הסליחות אומרים הרבה הרבה פסוקים... אוסף של פסוקים מהתהילים ומכל הנ"ך... מה זה האוסף פסוקים הזה??? מה אומרים שם כ"כ הרבה?? מה המכנה המשותף של כל הפסוקים האלו?? **העניין הוא כך:** כל הפסוקים האלו מדברים על דבר אחד: כמה הקב"ה מושל חזק!!! כמה הקב"ה מסתדר לבד לבד!!! והוא **מושל** בכח על כל העולם... בלי שום צורך בעזרה מצידנו...

עם הנתון הזה אנחנו מתחילים את הסליחות!!! אחרי שקראנו את כל הפסוקים האלו והפנמנו עד כמה הקב"ה מושל יחיד והוא אף פעם לא ביקש מאיתנו עזרה ושיתוף פעולה... **כעת אנחנו עוברים לשלב הבא...** לשלב שבו הקב"ה **כן!!!** כן צריך אותנו וכן מבקש מאיתנו וצריך מאיתנו שיתוף פעולה...

הקב"ה רוצה להיות מלך!!! ובשביל להיות מלך צריך עם **שיבחר** בו כמלך!!!

פה המקום שלנו!!! ובשביל זה התאספנו פה לאמירת סליחות... **אנחנו עמו וצאן מרעייתו!!!** אנחנו בני אברהם יצחק ויעקב שנטלו על עצמם את המשימה לתקן את חטא אדם הראשון... אנחנו **בוחרים להמליך את הקב"ה!!!**

הקב"ה כבר **מושל** יחיד... אבל **מתי הוא יהיה מלך??**
זה תלוי בנו!!! זה מה **שלא** קרה בראש השנה שלפני התש"פ שנים והשנה זה יקרה!!!

אנחנו בוחרים להמליך אותך!!!! בבחירתנו האישית!! ללא כפייה!!

כעת בשטח... כלפי מה הדברים אומרים???
בראש השנה הקב"ה לא רוצה לחייב אותנו!!! הקב"ה לא רוצה להכריח אותנו!!

כי שוב בשביל להכריח... הוא לא צריך אותנו... יש לו מספיק איתני הטבע שהוא מכריח אותם ומושל עליהם... (למי ששוכח... בשביל זה יש את כל הפסוקים של תחילת הסליחות) וממילא **כל הנקודה! כל השפיץ!!! כל הקונץ!!! כל הרעיון** של ראש השנה זה רק תמליכוני

עליכם **מתוך אהבה ורצון ולא מתוך הכרח!!! רק** מתוך בחירה!!
תבחרו ביי!!!

מי שלא מבין את השפיץ של הנקודה הזו... הוא לא התחיל לנגוע בקצה הנקודה של ראש השנה, מי שמגיע לראש השנה בגישה של בהלה ופחד... רבש"ע... אתה כל יכול... ואתה תוך שניה יכול למחוק אותי... הוא פשוט מחטיא את המטרה!! בשביל זה הקב"ה לא צריך אותך... בשביל זה הקב"ה גם לא צריך ראש השנה... הקב"ה כל השנה **מושל**... כל השנה הוא הא-ל הקדוש... חוץ מזה בשביל למשול הקב"ה לא צריך את היהודים... יש לקב"ה מספיק גוים שהוא "מושל בגוים"... לא ידוע לנו על גוי שנשאר חי יותר ממאה וכמה שנים... יום אחד הקב"ה משל בנפשו ותוך רגע הוא גווע ואל עפרו שב... את זה הקב"ה לא צריך ממך!!! **אז מה הקב"ה רוצה ממך?? אתה-היהודי?? בראש השנה??**

תמליך אותי **בבחירתך האישית!!!** תקבל אותי עליך כמלך!! לא כמושל!!!

כי לה' המלוכה!!! ומושל?? מושל בגוים?? אבל אני היהודי?? אני מכריז כי לה' המלוכה...

שוב נחזור לפרקטיקה: כלפי מה הדברים אומרים?? מה למעשה???

אני ממליך אותך ה'!!! במה?? בזה שאני מקבל אותך!! מקבל את ההחלטות שלך... מקבל את הנתונים שהבאת לי... אני לא מנסה להתנגד אליך... אני מבין שמה שאתה עושה זה הכי טוב ואני מקבל את זה בשמחה... (ומהמקום הזה... אנחנו בימים הבאים של עשי"ת ננסה לשנות כל מיני דברים לטובת העניין... אבל לא ממקום של התנגדות אלא ממקום של שותפות)

כשיש לך עסק עם מושל... אף אחד לא מקבל את המושל!!! המושל שולט עליך בכפייה! ואתה כל הזמן מחכה לאיזה סדק בשלטון או איזה פירצה בחוק כדי לעשות מה שאתה רוצה... לא ככה כשמדובר במלך... המלך לא שולט עלי בכפייה... וממילא אני לא צריך כל הזמן לפזול אחרי פרצה... אני מרצוני רוצה לקיים את רצונך באהבה ובשמחה...

כעת תבין למה הימים הנוראים הם ימים שכי"מ מלחיצים אותנו??
כי כפי שהקדמנו... אנחנו ניגשים לימים הנוראים כמו **להרכבת ממשלה!!!** והרכבת ממשלה זה באמת דבר מלחיצ... כל אחד מפגין שרירים!! כל אחד מפגין כח!! כל אחד מציב את התנאים שלו ואת הדרישות שלו... ועכשיו בא נראה מי יצליח לקחת לעצמו הכי הרבה... וזה בדיוק מה שאנחנו מרגישים בימים אלו... אני רוצה למשוך מהרבש"ע כמה שיותר ישועות ובני חיי ומזוני... והרבש"ע מצידו רוצה למשוך ממני כמה שיותר עבודת ה'... הוא בשלו ואני בשלי... ו... זה בהחלט מלחיצ... (כולנו רואים במדינת ישראל כמה קשה להרכיב ממשלה)

אז זהו!!!! שהרכבת הממשלה הזו היא הגדרה נכונה... אבל בייחס לגויים!!! ומושל בגויים!!! עם הגויים הקב"ה מרכיב ממשלה... איתם זה עובד עם דרישות ותנאים... וכל אחד מושך לכיוון שלו...

אבל אנחנו לא בוחרים בקב"ה בתור ראש ממשלה!!! לא! זה בדיוק מה שלא!!!

אנחנו בוחרים בקב"ה **למלך!!!** זה נטו בחירה שלנו... אנחנו מקבלים אותו... אין פה כיפופי כוחות... אין פה מצב ביניים שכל אחד מושך לכיוון שלו... אנחנו עומדים בראש השנה ומקבלים את הקב"ה... אנחנו מקבלים באהבה את כל מה שהיה בשנה האחרונה... אנחנו מקבלים על עצמנו להמשיך להמליך אותו עלינו בשנה הבאה... מזל טוב רבש"ע... המלך הקדוש.

”וצדיק באמונתו יחיה”

מאת הרב ישראל קליין שליט”א

אני לדודי - ידיעת השליחות

אתה חלק אלוה ממעל, ואם בין כך תחזור אלי, אנא, צעד בדרך המלך!!

משלו משל לשני אחים אחד עשיר ואחד עני, ויהי היום והאח העשיר עושה חתונה לבנו, הוא הזמין מוזמנים רבים וכן גם את אחיו, האח העני היה מלא בתלוונות כרימון על אחיו העשיר שאינו דואג לו מספיק ולא איכפת לו ממנו וממצבו. גמר האח העני אומר בליבו, והחליט שלא להגיע לחתונה. הודיע לבני ביתו כי הלילה אוכלים ארוחת ערב מוקדם, הגיף את התריסים והלך לישון מוקדם ככל האפשר, כדי שלא יהיה לו אפילו ”נסיין” ללכת לחתונה.

הגיעו האורחים המכובדים, השמחה גדולה, אבל הם מבחינים בעננה על פני העשיר המחותר. ידיד קרוב מצליח לדלות ממנו שמה שמעיב עליו, היא העובדה שאחיו העני לא הגיע. לא נעים, איזו בושה!

אחד מידידיו הציע ואמר לו: יש לי רעיון איך להביא את אחיך. רק תן לי לכמה רגעים שני כליזמרים מהחתונה כינור וקלרינט ואני אביא לך אותו, הסכים העשיר והלה יצא לדרכו.

הוא ידע דבר אחד לאח העני יש חולשה למוסיקה, הוא אוהב צלילים עדינים וכשהוא שומע כלי נגינה הוא נעשה ”מכושף” ממש. העמיד את שני המנגנים ליד חלון ביתו של האח העני ומצוה עליהם להשמיע את נעימותיהם. האח מתעורר, שומע את הנגינה, הוא פותח את התריס ומאזין לנגינתם.. ואז הם מתחילים להתרחק מעט, והוא מתקרב יותר כדי לשמוע, הם מתרחקים עוד מעט והוא יוצא מביתו ומתחיל ללכת אחריהם, כולו מסור לניגון ואינו יודע מה נעשה עמו, וכך אט אט הם מתקרבים לאולם החתונות ומביאים אותו בנגינתם לפני האח העשיר, מביט האח העשיר באחיו, מתרגש ומודה לו מאוד על כך שהגיע לחתונה, ואז הוא שואל אותו- אם בין כך הגעת לחתונה, למה הגעת עם פיג’מה?!

הקב”ה שלחנו לכאן, ואת שליחתנו נבצע, כך או כך. לא חבל לעשות זאת ”עם פיג’מה”?! כשנאמין שיש לנו שליחות ואת אותה שליחות אנחנו ולא אף אחד אחר יכולים וחייבים לבצע- נשקיע את כל כוחנו בשליחותנו. שמעתי מהגאון רבי מיכל זילבר שאמר בשם רבי יחזקאל אברמסקי ז”ל שכל אחד נדון ביום ראש השנה על כל מעשיו אבל עיקר הדין שלו ביום ראש השנה זה על תפקידו ושליחותו בעולם, דרך משל העשיר נידון על כל ברכה שהא לא בירך בכונה, אבל עיקר הדין עליו כמה הוא חילק כסף לצדקה, כמה הוא היה נאמן לשליחותו ותפקידו בעולם, אם יהודי הוא מלמד תינוקות עיקר הנידון עליו אם הוא עשה מלאכתו נאמנה או ח”ו רמיה.

עיקר הדין והמשפט הוא על מילוי התפקיד ואין לך חביב כשליח הנותן נפשו בשליחותו. וזה התפקיד שלנו בימים הללו בגילוי ה”אני” לדודי, לאתר ולחפש בחיינו מהי ה”שליחות” שיש לנו בעולם, מהו התפקיד המיוחד לנו ואותו נשתדל לעשות בשלימות, שהרי בין כך נצטרך לעשותו ואי אפשר לברוח ולהתחמק ממנו.

אחת הפרשיות המענינות והמרתקות שאנחנו קוראים בימים הנוראים היא סיפורו של יונה הנביא. סגולות רבות נכרכו סביב ענין מפטיר יונה, מייחסים לו סגולה לזש”ק ואף סגולה לעשירות... המקור שמפטיר יונה הוא סגולה לעשירות לא ידוע אך ההשערה היא שזו ”צבת בצבת עשויה”, מי יכול לקנות מפטיר יונה? רק עשיר.. ממילא מפטיר יונה הוא סגולה לעשירות...

יש אומרים שאולי המקור לכך הוא שיונה נתן את שכו כל האניה כולה, כמבואר בחז”ל ושכרה היה רב מאוד ד’ אלפי דינרי זהב, שלפי החשבון שכל דינר זהב שווה 25 דינרי כסף, הרי שזו פרנסת אדם לחמש מאות שנה, ממש סכום עתק! ויתכן שזה המקור, חז”ל כבר מציינים את זה שהוא היה עשיר והיה משבט דזבולון שענינם להיות תמכין דאורייתא.

המגן אברהם מסביר שאחת הסיבות שאנו קוראים ספר יונה והדברים מובאים גם במשנה ברורה היא להכניס בליבנו ידיעה יסודית שהיא קריטית עבורנו על מנת לזכות בדן.

לכל אדם בעולם יש שליחות ואותה הוא חייב לקיים. לא יעזור שום טצדקי בעולם, הוא יהיה חייב להוציא את שליחותו מן הכח אל הפועל, אי אפשר להתחמק מהתפקיד ואי אפשר לברוח מהשליחות, יונה מנסה לסרב בשליחותו ועל כרחו הוא חוזר ונבלע בדג וכו’ עד שהוא מבצע את שליחותו.

הספרים הקדושים מצאו בבליעה בדג רמז ומשל למוות רח”ל, וחזרה בגלגול עד לביצוע השליחות. זהו מוסר השכל לכל אדם, הרי סוף כל סוף תהיה מוכרח להוציא את שליחותך הייחודית מן הכח אל הפועל, אם כן- עשה אותה כבר עכשיו בדרך הטובה והראויה ולא תצטרך לדרכים קשות ומסוככות.

מו”ר הגאון רבי עזריאל היה רגיל לחזור ולבאר כמדומני על פי המהר”ל, הקב”ה מצביע לכל יהודי את הבחירה והוא יכול לבחור בטוב או ברע, לכאורה נראה שהאדם בכח הבחירה יכול לברוח מהשם.

אך האמת היא: לא!

לא זו כוונת התורה בבחירה שיש לאדם. אלא פירוש הכתוב הוא כך ”את החיים ואת המות נתתי לפניך ובחרת בחיים” כלומר אני נתתי לך שני מסלולים איך להגיע אלי, היעד הוא להגיע אליו יתברך, במסלול הסופי כולנו נשוב אל השם ואין שום דרך להתחמק.

אי אפשר לברוח מבורא עולם! שהרי כבר הבטיחו לנו רבותינו, שהקב”ה דאג ודואג לנו לבלתי ידח ממנו נדח, כולנו נחזור אליו, על זה אין לנו בחירה בכלל. מה שבידינו הוא לבחור את הדרך, באיזה מסלול נגיע ליעד- האם נגיע בדרך החיים או חלילה בדרך המות.

דרך החיים היא קיום רצונו, לימוד תורתו ועשיית מצוותיו. ודרך המות היא ההיפך, דרך המות היא דרך היסורים, העונשים והגיהנום, אבל שניהם גם יחד, שתי הדרכים הללו מביאים אותנו לאותו יעד: לחזור אליו יתברך. בורא עולם שחפץ כ”כ בטובתנו פונה לכל אחד מאתנו ואומר לו: בני יקירי, הלא בין כך אתה תחזור אלי, אני לא אתן לך להאבד ולהטמע בים הטומאה והקליפות, אתה שלי!

